

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Septima. De Universali Logico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

tionem, illa debeant dici una, & consequenter similia adaequatè vel inadaequatè, ad modum quo repraesentantur, vel ut tota essentia, vel ut pars.

Instatur contra primam solutionem: haec unitas similitudinis est a parte rei, ergò & unitas universalis, quod est contra Scotum 2. d. 3. q. 2. n. 8. ergò non sufficit: R. disting. 1. conseq. universalis Metaphysici fundamentalis & remoti concedo consequentiam; nec hoc est contra Scotum: formalis & proximi, nego consequentiam: non sufficit ergò ad unitatem universalitatis proximam & formalis quaecumq; unitas, sed requiritur abstractio per intellectum.

QUAESTIO VII.

De Universalis Logico.

Hactenus egi de universalis Metaphysico, quod propriè universale quidem non est, fundat tamen universale in actu & formale, unde magna est inter utrumq; differentia, nam Metaphysicum, seu remotum est natura ipsa communis, ut ex superioribus liquet. Universale Metaphysicum non habet aliam unitatem quam formalem similitudinariam, & communitatem negativam; universale verò Logicum, exigit unitatem & communitatem proximam & positivam, ita, ut natura concipiatur in se indivisa, & ab omnibus differentiis Individualibus abstracta, aequaliter omnes respiciens: ita ut concipiatur veluti potens omnibus in existere, & singulis non modo disjunctim, sed etiam conjunctim, ut de omnibus inferioribus praedicari possit; Itaq; in praesenti quaestione quaeritur, in quo nam essentialitè ratio universalis consistat, Nam aliqui putant quod consistit in existere in multis, cuius passio immediata sit praedicari de multis. Ita Baro, Mastrius & Bellutus, & in Schola Thomistarum communiter, Alii contra, existimant Rationem, & universalis Logici consistere in praedicari de multis, cuius propria passio sit esse in multis, haec sententia est communior Scotistarum, quam ut ego resolvam prius puto

Notandum esse, Praedicationem, quae est actus praedicabilitatis, esse duplicem: alia est enim praedictio in actu signato, seu signata; alia est exercita seu in actu exercito: Praedictio in actu signato est, quae significatur per ly praedictur vel dicitur, & dicitur signata, quia denotat quia per copulam debeat exerceri, hinc praedictio exercita est quae significatur per ly Est: praedicari ergò in actu exercito est illud, quod praedicatur de alio mediante copula verbali Est: sic animal praedicatur de homine, quando dico, homo est animal, albedo de pariete, dum dico paries est albus; Contra itaque praedicari in actu signato non potest dici de alio mediante verbo Est, sed est ratio propter quam aliquid potest dici de alio, mediante copula verbali est in actu exercito, unde quando dicitur quod genus potest praedicari de pluribus specie differentiibus, quandoquidem hoc non est verum in actu exercito, seu in praedicatione exercita: quia non potest verè dici homo est genus, debet intelligi de praedicatione signata, & sensus est, quod secunda intentio generis quae advenit animali,

sit ratio formalis cur animal praedicetur in quid de homine, praedicatione exercita homo est animal. Est autem adhuc alia differentia inter praedicationem signatam & praedicationem exercitam, Quia illud quod est subiectum in praedicatione signata, sit praedictum in praedicatione exercita, & hinc est axioma quod signatur in intentionibus exercetur in rebus, verbi gratia in praedicatione signata ista, animal praedicatur de homine, statim quod in data signata praedicatione fuit subiectum, in hac exercita homo est animal sit praedictum, & contra quod erat praedictum, sit subiectum: hoc praenotato ad quaest.

DICO I. Ratio constitutiva universalis

est praedicari de pluribus praedicatione signata. Haec est Aristotelis 1. Perib. cap. 5. Scoti q. 15. Universalis & q. 12. dicit: Cum igitur praedicari de pluribus non contingat nisi aliquis istorum quinque modorum, qui per se dividunt praedicari de pluribus quod est ratio ipsius universalis, & q. 11. ait: Species in est homini, secundum quod homo praedicatur de individuis, loquendo de praedicatione signata.

Probatur Conclusio 1. Universalis Logici ratio constitutiva, vel debet esse praedicari de pluribus, vel esse unum in multis, ut est de se evidens, sed non potest constitui per esse in multis, ergò debet constitui per praedicari de multis. Ipsa major est Adversariorum, probatur minor ex Scoto q. 7. universal. ubi sic inquit, Ratio generis est extranea universali quando unitur ipsi (id est quinque praedicabilibus) per hoc verbum, Est, sicut & animal quando dicitur homo est animal, ergò praedicari de multis, & non esse in multis est ratio ipsius universalis.

Probatur Conclusio secundo, Nihil prius rei convenit quam sua essentia, sed prius convenit praedicari de multis in actu signato, quam esse in multis: ergò esse in multis non est de essentia universalis; probatur minor natura non est una in multis a parte rei positivè & proximè, quod requiritur ad universale, sed per operationem intellectus, sed non per aliam operationem intellectus, quam per comparationem, quae comparatio est praedictio signata, seu in actu signato, ergò praedictio passiva correspondens praedicationi reali ipsius intellectus in actu signato, prius convenit naturae quam esse in multis.

Dices. Universale est quod est aptum

praedicari de multis, ergò prius convenit naturae quod sit universalis, & apta praedicari de multis, quam praedicetur de multis; & per consequens ratio universalis non in praedicari, sed potius in aptitudine praedicandi, vel in aliqua alia ratione, cuius ei talis aptitudo convenit, statui debet; sed illud non est aliud quàm in esse unum in multis, ergò esse unum in multis, & non praedicari de multis, erit ratio constitutiva universalis, R. totum argumentum procedere de praedicatione exercita: atq; adeo nihil concludit contra propositam conclusionem, quae loquitur de praedicatione signata, quod sit essentia universalis Logici; Unde quando Aristoteles, vel Scotus dicit universale esse unum in multis, seu aptum dici de multis, loquuntur de aptitudine ad praedicationem exercitam, non verò de aptitudine ad signatam: haec enim non

III.

Ponitur ratio constitutiva universalis.

IV.

non esset passio, sed potius subiectum unde passio emanat scilicet esse in multis & hoc clare Scotus ostendit 2. d. 3. q. 1. n. 8. cum dicit *Universale in actu est illud quod habet unitatem indifferentem secundum quam ipsum idem est in potentia proxima ut dicatur de quolibet supposito &c. predicatione dicente hoc est hoc.* Itaque Ratio constitutiva universalis est, predicatione signata passiva actualis, quae nihil aliud est, quam denominatio extrinseca naturae alicujus praecise cognitae & comparatae, per intellectum ad sua inferiora; ad quam immediate consequitur tanquam propria passio esse unum in multis, passio vero secunda praedicandi de multis, praedicatione exercita; denique ipsa praedicatione actualis exercita tanquam accidens commune, quod est bene notandum.

V. DICO 2. Universale est in re, ut in subiecto:

Universale quo modo fit in re, & in intellectu.

quia illam denominat, non intellectum, & in intellectu est veluti in efficiente, & ut cognitum in cognoscente. Haec conclusio etiam videtur esse communis eam signanter tenet Ambrosius Peplus, & Probatur: Quia intellectus non tribuit ad libitum denominationem universalis, aut generis, aut speciei: sed juxta naturam & proprietatem in natura repertam; ergo forma denominans scilicet relatio, generis vel speciei non est in intellectu, sed in rebus juxta rei proprietatem.

VI. Quaes; An natura universalis maneat

Non manet tale praedicatione exercita.

talis in actuali, seu exercita praedicatione? R. cum Scoto q. 6. universalium apud Connimb. hic q. 6. a. 4. negativè, & probatur breviter: quia ut natura sit universalis debet positivè, vel saltem in Metaphysico negativè indifferens ad plura de quibus potest praedicari, vel in esse, sed in praedicatione exercita natura fit determinata ad unum, scilicet ad illud de quo exercitè praedicatur, ergo non manet universalis. Connimb. Instant, sic potest intellectus concipere naturam praecisam ab inferioribus, & deinde formare conceptum alicujus inferioris, ergo adhuc manebit universalis. R. ad hoc concedendo ant. sed nego, quod tunc maneat natura praecisa, sed omnia praecisione determinatur ad illud inferius, unde praecisio & comparatio signata naturae non potest stare cum praedicatione exercita, & de uno tantum inferiori; alias simul esset eadem natura determinata ad unum, & non esset: quia adhuc manet universalis & indeterminata ut suppono, & tamen determinatur per actualem praedicationem, ut est evidens, unde negatur consequentia.

QUESTIO VIII.

Per quem actum intellectus fiat universale Logicum?

I. Suppono in hac quaestione contra non-

Nulla alia potentia facit ab intellectu.

nullos quos Arriaga partim rejicit, partim suscipit, Nullam aliam potentiam praeter intellectum posse facere universale Logicum, tum id clare Philosophus docet, dum intellectum dicit esse universalium, sensum vero particularium, tum, quia obiectum sensus externi non est nisi materiale quid: sed universale nec Metaphysicum, minus Logicum est quid materiale, ergo nulla potentia externa potest facere universale; probatur consequentia, quia nulla

potentia excedit latitudinem sui obiecti adequati, sed obiectum adequatum potentiae materialis, est quidditas materialis, ergo potentia materialis non potest facere universale. Ut ad resolutionem hujus quaestionis progrediar

Adverte ex libris Animaisticis, In anima

rationali duplicem esse intellectum: nempe agentem & possibilem, qui quo modo inter se distinguantur non est hujus loci: Munus intellectus agentis est, conficere species intelligibiles, Intellectus vero possibilis est illas recipere, eisq; uti tanquam semine, quibus informatus intellectionem producat, nam ut D. Aug. saepe, *ex obiecto & potentia paritur notitia*, quae notitia mediante obiecto & intellectu agente fit hoc modo, & ordine, in primis namque obiectum sensibile debite applicatum producit suam similitudinem & imaginem, quae dicitur species sensitivam exteriorem, qualis verbi gratia est visus, in qua species ei inherens facit ei obiectum praesens; & tunc potentia cum obiecto mediante specie generat notitiam sensitivam, quae dicitur exterior sensatio, virtute autem istius exterioris sensationis, alia ejusdem obiecti species producit in sensu interiori, qui sensus communis appellatur: eo quod omnium sensuum exteriorum obiecta percipiat; quae aliam speciem gignit phantasma vel species, phantastica dicta, quae materialis est & materiali modo representat obiectum, neque per illam obiectum redditur proportionatum intellectui ad intellectionem: cum enim intellectus sit entitas spiritalis, non potest in se recipere similitudinem materialem obiecti, insuper imaginativa non potest producere similitudinem spiritualem obiecti in intellectu, unde necessaria est alia quaedam virtus, vel potentia in anima rationali, quae speciem spiritualem obiecti per sensus exteriores percepti in intellectu imprimat, ut per eam obiectum constituat praesens intellectui, & sic intellectus concurrente illa specie loco obiecti producat notitiam intellectivam, atq; hoc modo ex obiecto & potentia paritur notitia spiritalis; potentia autem haec quae talem speciem spiritualem producat, vocatur intellectus agens tum ab Arist. 3. de Anima, tum apud Authores communiter; potentia vero in qua eadem species recipitur & producit, dicitur intellectus possibilis, cujus est producere cum illa specie intellectionem.

II. *Alius est intellectus agens animae patiens.*

Adverte secundò Utrumq; intelle-

ctum abstrahere posse naturas universales ab inferioribus: tunc autem dicitur abstrahere intellectus agens, quando producit speciem universalis secundum se, non representando ali-quod ejus singulare: & quando sic naturam representat abstrahere dicitur: Intellectus vero possibilis tunc dicitur abstrahere, quando rem à suis inferioribus abstractam per intellectum agentem sibi porrectam cognoscit.

III. *Utrumq; intellectus possibilis abstrahere.*

Adverte tertio Praeter has abstractiones

intellectus possibilis & agentis, intellectum possibilem duobus modis rem posse cognoscere pluribus in existere; primò simpliciter; seu composito modo, seu judicative, tunc cognoscit rem esse in

IV. *Intellectus possibilis rem simpliciter cognoscere potest.*